

Kaupunginvaltuusto	§ 47	16.06.2020
Kaupunginhallitus	§ 116	26.04.2021
Kaupunginvaltuusto	§ 60	25.05.2021

Sanna Aution ym. aloite puistokummitoiminnasta Paraisille

512/00.01.03/2020

Kaupunginvaltuusto 16.06.2020 § 47

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi seuraavan aloitteen tiedoksi:

"Kaupunki omistaa runsaasti puistoalueita, eivätkä kaupungin omat henkilöresurssit riitä kaikkien alueiden siistinä ja viihtyisinä pitämiseen, saati vieraslajien torjuntaan. Toisaalta on kuntalaisia, jotka mielellään tekisivät puutarhatöitä, mutta heillä ei ole omaa pihaa. Molempiin ongelmiin löytyy ratkaisu: puistokummitoiminta, joka on käynnissä jo useilla paikkakunnilla kuten Raisio, Mynämäki ja Helsinki.

Puistokummi on vapaaehtoinen kuntalainen, joka yksin tai yhdessä muiden kummien kanssa ottaa hoitaakseen jonkin puistoalueen. Asiasta sovitaan kunnan työntekijän kanssa. Puistokummit saavat kunnalta esimerkiksi työvälineitä lainaksi ja apua roskien kuljetukseen. Pienellä panostuksella ja jo olemassa olevien resurssien avulla puistojen viihtyvyyttä voidaan kohentaa merkittävästi, kun apuna on vapaaehtoisia puistokummeja. Tavallisesta talkootoiminnasta puistokummitoiminta eroaa siten, että toiminta on toistuvaa ja jatkuvaa.

Puistokummitoiminnalla on suuri merkitys myös kummeille itselleen. Hyötyliikunnan lisäksi he saavat mahdollisuuden vaikuttaa aktiivisesti omaan elinympäristöönsä. Tämä lisää kuntalaisten osallisuutta.

Lisätietoja puistokummitoiminnasta löytyy esimerkiksi osoitteesta: hyvakasvaa.fi/puistokummit

Vihreät-valtuustoryhmä ehdottaa järjestelmällisen puistokummitoiminnan aloittamista Paraisilla vuoden 2021 aikana."

Kaupunginhallitus 26.04.2021 § 116

Valmistelija Esittelijä

Yhdyskuntainsinööri Matias Jensén, puh. 044 358 5724
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Sanna Aution aloitteessa todetaan, että kaupunki omistaa suuren määrän puistoalueita, joita kaupungin omat henkilöstöresurssit eivät riitä pitämään siistinä ja viihtyisinä. Tekninen yksikkö näkee, että kaupungin puistoalueet pystytään hoitamaan tietystasoisiksi nykyisillä resursseilla. Tarkoitus on tarjota turvallinen ja siisti ympäristö kaupunkilaisille. Nämä vaatimukset ovat myös

lakisääteisiä. Meillä on perustuslaillinen oikeus hyvään ympäristöön ja velvollisuus sen kunnossapitoon (20 §).

Kaupunginvaltuusto on päättänyt ne hoitoluokat, joita viheralueilla noudatetaan. Viime vuoden tilipäätöksen mukainen hoitoluokkakokhtainen hinta per neliö on maan keskitasoa tai reilusti alle sen, riippuen luokasta. Jos halutaan parempaa tasoa, täytyy löytää lisäresursseja.

Haitallisten vieraslajien torjunta on toiminut hyvin jo nyt osittain ulkopuolisin voimin. Muun muassa luonnonsuojeluyhdistys on järjestänyt palsaminpoistotalkoita ja kaupunki otti osaa 4. sektorin kurtturuusutalkoisiin. Myös muunlaista yhteistyötä kaupungin yleisten alueiden kunnossapidossa on jo ollut. Aktivistivirkamiesryhmä järjesti kukkasipulien istutustalkoot syksyllä 2020, joihin ottivat osaa kaupunkilaiset, koululaiset ja päiväkotilapset. Varsinkin keväisin ovat ploggarit, juoksevat roskankerääjät, auttaneet kaupungin puhtaanapidossa. Toisaalta kyläyhdistykset ovat pitäneet omia alueitaan hyvässä kunnossa myös kaupungin puistoalueilla. Rotaryt ovat hoitaneet Tjuvenia, 4H-seura on organisoinut palsternakan kitkentää ja niin edelleen. Kaupunki on myös tehnyt kunnossapitosopimuksia kaupunkilaisten kanssa heidän omista ehdotuksistaan lähtien. Nämä muistuttavat jo paljon sitä, mitä puistokummitoiminnalla tarkoitetaan. On varmasti tärkeää saada näille sopimuksille vielä enemmän näkyvyyttä.

Puistokummit

Puistokummitoimintaa löytyy monilta paikkakunnilta. Pääsääntöisesti sillä tarkoitetaan puistokummin oman jaksamisen ja aikataulun mukaista avustavaa toimintaa kaupungin yleisillä alueilla. Se on vapaaehtoistyötä, joten puistokummi ei saa työstä rahallista korvausta. Kummi sitoutuu vuodeksi kerrallaan ja tässä mielessä toiminta on erilaista kuin talkootyö. Kummina voi olla yksityinen henkilö, päiväkotia, koulu, ryhmä tai järjestö. Näillä kaikilla on yksi yhdyshenkilö kaupungin suuntaan. Kaupungin puolelta yhdyshenkilönä voi toimia esimerkiksi vapaaehtoistyökoordinaattori, puutarhurit tai teknisen yksikön työnjohtaja. Miten puistokummit on vakuutettu vaihtelee kunnittain: he voivat olla kaupungin ottaman ryhmätapaturmavakuutuksen tai oman vakuutuksensa kattamia. Myös katualueilla työskentelyn sallimisesta löytyy kunnallisia eroavaisuuksia. Yleistä on, että moottoroituja työkaluja ei anneta kummin lainaan. Kaupungit tarjoavat monesti heijastinliivit ja roskapihdit. Mahdollisten tehtävien kuva ja mahdollinen työhön perehdyttäminen vaihtelee myös kaupungeittain.

Esimerkkejä työtehtävistä ovat:

- roskien poiminta
- haravointi ja kitkentä
- vieraslajien torjunta

Myös muita sovittuja töitä on tarjolla vaihdellen hieman kummin osaamistason mukaan. Puistokummi voi myös järjestää talkoon alueellaan erillisen sopimuksen mukaan.

Puistokummin on tarkoitus toimia myös ylimääräisenä silmäparina ja ilmoittaa mahdollisesta ilkeästä tai muista puutteista kaupungin alueella ja mahdollisuuksien mukaan myös osallistua korjaus-/ siivoustyöhön.

Kummit pitävät työstään päiväkirjaa, jolla on tärkeä merkitys tehtyjen töiden dokumentoinnissa, vapaaehtoistyön näkyväksi tekemisessä sekä tulevan toiminnan resursoinnissa.

Puistokummeja Paraيسille

Mitä puistokummi tarkoittaa Paraisten kontekstissa, tulee määritellä suhteutettuna muiden kaupunkien toimintatapoihin. Tekninen yksikkö on jo muutaman vuoden ajan tarjonnut mahdollisuuksia tehdä kunnossapitosopimuksia kaupunkilaisten kanssa. Aloitteet näihin ovat tulleet täysin kaupunkilaisilta itseltään. Kyseinen toiminta on hyvin lähellä ehdotettua puistokummitoimintaa. Nykyisen konseptin muuttaminen puistokummitoiminnaksi on enemmänkin markkinointikysymys.

Lähtökohtaisesti puistokummi ehdottaa itse kunnossapitoaluetta ja tehtäviä, joita hän haluaa tehdä siellä. Ohjenuorana alueella tehtäville töille toimii kaupunginvaltuuston hyväksymä viheralueiden hoitoluokitus, joka kuvastaa kaupungin tarpeita ja tavoitteita yhtenäisestä kaupunkikuvasta. Sen merkitys kerrotaan puistokummille perehdytyksen yhteydessä. Tätä kautta saavutetaan puistokummien kanssa yhteneväinen näkemys siitä, miten toimitaan ja miltä alueella tulee näyttää.

Tulevaisuuden tavoitteena on luoda monimuotoisempaa ja monilajisempaa kaupunkiympäristöä, joka on muutosjoustavampi kuin lähes yksilajinen, "perinteinen" kaupunkiympäristö. Tämä tarkoittaa, että kaupunkikuva tulee muuttumaan steriilistä ympäristöistä monokulttuurisine istutuksineen yhä monipuolisempaan suuntaan. Tällainen ympäristö saatetaan aluksi kokea epäsiistinä ja ei niin viihtyisänä ennen kuin sen muut merkitykselliset tasot ymmärretään. Voidaan puhua hallitusta hoitamattomuudesta ainakin joillakin yleisten alueiden osilla, jota on jo alettu toteuttaa Euroopan suurissa kaupungeissa ja jonkun verran Suomessakin. Tätä asiaa on vienyt voimakkaasti eteenpäin europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen, joka on ehdottanut kolmanneksen periaatetta. Sillä tarkoitetaan sitä, että kolmannes kaikista alueista yksityistonteista lähtien jätetään hallitusti hoitamatta ja niiden annetaan olla luonnontilaisia. Samaa kolmanneksen periaatetta tulisi hänen mukaansa noudattaa myös yksittäisissä puistoissa, kaupungeissa, maakunnissa ja koko Suomessakin. Täten luontoa ei suojella vain rajatuilla suojelualueilla vaan kaikkialla.

Ilmaston- ja ekososiaalisen systeemin muutoksiin sopeutuminen tarkoittaa sitä, että hoitoluokitus ja sen perusteet alkavat olla jo aikansa eläneitä. Tähän ei uusi (2020) viheralueiden kunnossapitoluokitukseen pysty täysin vastaamaan. Näemme puistokummitoiminnan tarjoavan mahdollisuuden siihen, että meille voi kehittyä uusi ekososiaalinen luokittelujärjestelmä, jossa tavoitteet asetetaan yhdessä kaupunkilaisten kanssa kaupunkiekologian tueksi.

Tältä pohjalta jokaisen kummin kanssa tulee tehdä henkilökohtainen suunnitelma, jossa määritetään kunnossapitoalue, -tehtävät ja -välineet sekä yhteystiedot ja yhdyshenkilöt. Nämä sovitaan yhdyshenkilön kanssa, jona Paraisilla luonnollisimmin toimivat teknisen yksikön tiiminvetäjät. Puistokummin tehtävät määräytyvät osittain hänen osaamistasonsa mukaan ja ne voivat olla enemmän tai vähemmän itsenäisiä.

Mielestämme muutamme kunnossapitosopimuskäytäntöä kohti puistokummitoimintaa pienimuotoisesti ja kokeillen. Tätä kautta haemme suuntausta ja linjaa sekä kartoitamme asiasta kiinnostuneet tahot. Samalla selvitämme, mitä eroa tällä kummitoiminnalla on kunnossapitosopimuksiin.

Aloitteessa puhutaan systemaattisen puistokummitoiminnan aloittamisesta, jotta kaupungin viihtyvyys ja siisteys paranisivat. Emme voi perustaa puistojen kunnossapitoa täysin vapaaehtoistyölle, koska kiinnostus ja jaksaminen voi vaihdella. Se voi antaa lisäapua, mutta työ ei ole ilmaista, vaikka työn tekeminen sinänsä ei maksa kaupungille. Se aiheuttaa toisenlaisia, erityisesti hallinnollisia kustannuksia. Vapaaehtoistoiminnalla ei voida korvata resurssipulaa.

Muita selvitettäviä asioita ovat mm. puistokummiohjaajan työajat, kenen vakuutuksen piiriin kummit kuuluvat, mitä investointeja tämä vaatii, henkilörekisterin ylläpitoasiat, millä alueilla kummit voivat saada toimia (erityisesti katualueiden asettamat erityisvaatimukset), mitä kaikkia tehtäviä voidaan kummitoiminnan kautta tehdä.

Ehdotus Edellä oleva selvitys annetaan vastauksena aloitteeseen, joka todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksianto Lopullisen päätöksen jälkeen: Aloitteen tekijä, viherpalvelusuunnittelija D.F., puutarhuri V.P., yhdyskuntainsinööri M.J.

Kaupunginvaltuusto 25.05.2021 § 60

Ehdotus Edellä oleva selvitys annetaan vastauksena aloitteeseen, joka todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi asian tiedoksi ja totesi asian loppuunkäsittelyksi.

Tiedoksianto

Lopullisen päätöksen jälkeen: Aloitteen tekijä, viherpalvelusuunnittelija D.F.,
puutarhuri V.P., yhdyskuntainsinööri M.J.
